

ajdovščina, 10. septembra 1967

PRAVICE IN DOLŽNOSTI

Tako kot vse oblike odnosov med ljudmi v urejeni družbi, so tudi delovna razmerja sestavljena iz pravic in dolžnosti, ki jih drug do drugega morata spoštovati delavec in delovna skupnost. Toda mnogi vse prevečkrat gledajo na ta razmerja samo skozi svoje pravice do delovne skupnosti. Morda se to najbolj značilno kaže ob odločitvah, da prenehajo delati v podjetju.

Vsem je znano, da lahko delovna skupnost le v primerih, ki jih določa zakon, sklene, da delavcu preneha delo v podjetju, toda tudi v takih primerih mora dopustiti, da delavec ostane na delu do poteka tako imenovanega odpovednega roka. Po drugi strani pa lahko delavec vsak čas sklene, da bo prenehal delati v podjetju, pogoj je le, da o tem obvesti delovno skupnost in ostane na delu do poteka odpovednega roka.

V podjetju nam še na misel ne pride, da bi kar tjavdan nekomu odpovedali delo, in če bi, bi nedvomno tak delavec nadvse odločno uveljavljal svojo pravico. Ravnal bi povsem pravilno, saj je delo ena največjih vrednot, ki ne more biti odvisna od dobre ali slabe volje posameznika ali skupine. Toda, ko bi se tak delavec vsaj s polovico te vneme zavedal tudi svoje dolžnosti, ko se, kakor hitro si kje drugje najde boljše gnezdo, pojavi z »nujno« prošnjo, da komisija za nastop in prenehanje dela čez en teden, dva dni, jutri, takoj pristane na prenehanje dela po sporazumu. Kaj bi tedaj mislili na to, kako bo in ali bo sploh lahko mogoče nadomestiti vrzel na njegovem delovnem mestu! Če so to odobrili onemu, morajo tudi meni, se sliši v obrambo enakopravnosti. Kaj zato, če se trenutno ne pogrša enako težko tkalka kot predica, če je položaj, ko je v januarju odšel z dela ta, drugačen kot v oktobru, ko želi oditi na enak način oni.

Za ponazoritev samo primer, dva. Člana naše delovne skupnosti je zadela nesreča. Razumeli smo ga: odobrili smo mu nekajdnevni plačani dopust in med sodelavci nabrali pomoč v denarju. Mož je bil hvaležen, toda kakor hitro se je zataknilo v uresničevanju njegovih želja, je pokazal pravo lice. Ko njegov nadrejeni na izraženo željo po tridesetdnevem brezplačnem dopustu ni takoj ukrenil vsega potrebnega, ni znal poiskati redne poti ugovora, ampak si je samovoljno vzel dopust in prišel po končanem dopustu kratko malo povedat, da ga ne bo več na delo in se mimogrede še hudoval nad »takimi sodelavci«.

Druga delavka je iz nepojasnjenih razlogov enostavno prenehala delati. Kadrovska služba jo je opozorila na posledice take odločitve in ji svetovala, naj ostane vsaj še za čas odpovednega roka na delu, kar je odklonila. Toda samo nekaj dni pozneje je prišla prosit, če sme nadaljevati delo, ker ni bilo nekaj tako, kot je mislila!

Taka je velikokrat ta zgodba o pravicah in dolžnostih, o podjetju in (nekaterih) delavcih, kot tista o dobri, razumevali materi in porednih ter sebičnih otrocih. GS

NAŠE STANOVANJSKO VPRAŠANJE

Problem splošne stanovanjske stiske pri nas zelo žgoče občutimo tudi v našem podjetju. Skoraj ne mine dan, da se ne bi kdo izmed članov delovne skupnosti pozanimal, če je kaj novega glede možnosti za dodelitev stanovanja ali posojila za gradnjo ali adaptacijo. V podjetju imamo veliko nerešenih prošelj, nekatere so stare že več let. Posamezni prosilci se za rešitev svojih stanovanjskih problemov obračajo tudi na občinsko skupščino pa tudi na republiške in zvezne organe.

S tem sestavkom želimo zato vse zainteresirane malo podrobneje seznaniti s tem, kako se financira stanovanjska izgradnja, kdo je zadolžen za reševanje stanovanjskih vprašanj in kakšna je trenutno stanovanjska problematika v podjetju.

Stanovanjska izgradnja se financira predvsem iz 4 % prispevka, ki ga delovne organizacije izločajo iz skupnih sredstev za osebne dohodke (pred razdelitvijo na posamezne delavce) v sklad skupne porabe. Seveda pa lahko delovne organizacije financirajo stanovanjsko izgradnjo za svoje delavce tudi iz drugih sredstev sklada skupne porabe.

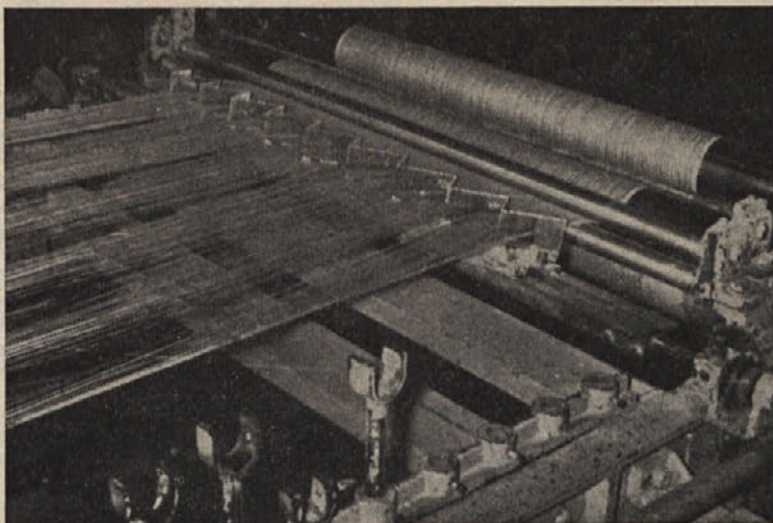
Kako in kdo razpolaga s sredstvi 4 % prispevka za stanovanjsko izgradnjo? Razen za stanovanjsko izgradnjo se ta sredstva uporabljajo tudi za kritje razlike v stanarini (subvencioniranje) do vštete leta 1969, in sicer za kritje razlike

je dolžna predvsem delovna organizacija skrbeti za stanovanjski standard svojih delavcev. Seveda pa ta sredstva večinoma ne zadoščajo in je treba z njimi reševati le najnujnejše primere, včasih pa še takih ni možno.

V lanskem letu smo po sklepu delavskega sveta odobrili posojila za nakup in gradnjo stanovanj. Odobrili smo 55,5 milijonov starih dinarjev, kar pomeni vsa sredstva prispevka za lansko leto ter predvidena sredstva za letošnje leto in za prvih šest mesecev prihodnjega leta. V letošnjem letu torej ni na razpolago nikakršnih sredstev za nakup stanovanj ali za odobritev posojil za gradnjo. Kaže pa, da bo prostih 4 milijone starih dinarjev, ki so bili že odobreni kot posojila, a so se jim interesi odpovedali.

Podjetje razpolaga s 37 stanovanji različne kakovosti in velikosti, eno garsonjero in dvema sobama. Razen ene sobe je trenutno ves stanovanjski prostor zaseden. Na dodelitev stanovanja ali zamenjavo za večje pa čaka 27 prosilcev, ki so vložili prošnjo, in nedvomno še večje število takih, ki niti niso vložili prošelj, a so brez stanovanja ali pa žive v izredno težavnih okoliščinah. Veliko je tudi prosilcev za posojila.

Stanovanja dodeljuje komisija delavskega sveta za dodeljevanje stanovanj, in sicer po merilih, ki so določena s pravilnikom o dodeljevanju stanovanj. Po teh merilih imajo strokovnjaki, ki so podjetju nujno potrebni in je njih zaposlitev

med ekonomsko stanarino (glede na vrednost stanovanja, upošteva njegovo amortizacijo) in stanarino, ki jo uporabnik stanovanja plačuje v določenem letu. Stanarina se od lanskega leta vsako leto bolj približuje ekonomski, zato se tudi subvencija vsako leto zniža in bo po letu 1969 povsem odpravljena. V lanskem letu so po odloku občinske skupščine delovne organizacije odstopile 24 % sredstev stanovanjskega prispevka za subvencioniranje stanovanj, letos pa znaša ta delež le še 18 %.

Preostala sredstva 4 % prispevka za stanovanjsko izgradnjo vnese podjetje v sklad skupne porabe namensko za stanovanjsko izgradnjo. Ta sredstva sme uporabiti za zidanje ali nakup novih stanovanj v družbeni lastnini, lahko pa jih uporabi tudi kot posojila članom kolektiva za zidanje stanovanja ali adaptacijo objekta v stanovanje ali pa za nakup stanovanja v družbeni lastnini. Druga sredstva iz sklada skupne porabe, ki jih nameni za stanovanjsko izgradnjo, pa lahko podjetje da delavcu kot posojilo tudi za nakup stanovanja od zasebnika ali za popravilo njegovega stanovanja.

Glede na tako razpolaganje s sredstvi za stanovanjsko izgradnjo (prej so se stekala v stanovanjski sklad občine, ki je sedaj odpravljen),

možna le z dodelitvijo stanovanja, res prednost, vendar pa niso upravičeni pogosti očitki, češ da se dajejo stanovanja samo strokovnjakom. Res je, da ne moremo dobiti nekaj strokovnjakov, ki bi jih nujno rabili (vodja plansko-analitiške službe, pomočnik računovodje) samo zaradi tega, ker nimamo stanovanja, več pa smo jih dodelili tudi drugim delavcem, ki so živeli v najtežjih okoliščinah.

Iz vsega navedenega lahko povzamemo, da nam tudi stanovanjska vprašanja ne bo pomagal reševati nihče od zunaj, ampak jih bomo morali sami. Čim več sredstev za osebne dohodke bomo ustvarili, tem več bo na razpolago tudi sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Drugih virov ni. Tudi pritožb in prošelj na občinske, republiške in zvezne organe le-ti ne morejo rešiti z dodelitvijo kakih sredstev, ampak jih vročajo delovni organizaciji, kjer je zaposlen prosilec, s priporočili, da se zadeva po možnosti reši. Žal največkrat za tako rešitev ni na razpolago ne stanovanja ne denarja. Lahko pa upamo, da bo s sredstvi za stanovanjsko izgradnjo v prihodnjih nekaj letih mogoče rešiti vsaj najnujnejše primere, ker so ta sredstva (4 % od vseh sredstev za osebne dohodke) in se smejo uporabljati izključno za stanovanjsko izgradnjo. GS

IZ VSEBINE:

Stran 1	Pravice in dolžnosti
	Naše stanovanjsko vprašanje
Stran 2	Kaširni stroj je stekel
	Vprašali ste
	Nesreče pri delu v prvem polletju 1967
Stran 3	Pridobivanje in predelava tekstilnih surovin
	Prispevki iz osebnih dohodkov
Stran 4	Zabavni kotiček
	Proizvodnja in poraba tekstila

Kaširni stroj je stekel

31. avgusta je končno stekel naš nov kaširni in premazovalni stroj. Prvim poizkusom na kaširnem stroju so prisostvovali predstavniki MACH-IM-TESSA, Ariolija, proizvajalca lepil švicarske tovarne CIBA ter naši strokovnjaki.

Kaširni stroj ima nov nepreizkušen sistem nanašanja lepila. Vprašanje je bilo, če bo nanos lepila po tem sistemu ustrezal vsem našim zahtevam (dobro lepljenje, pripust za zrak, mehak otip, lepilo ne sme prebijati na površino tkanine).

Prvi poizkus je v celoti uspel. Nanos lepila je ustrezal. Vse na-

prave na kaširnem stroju so normalno delovale. Izpopolniti bomo morali le prečrpavanje lepila iz soda v prostor med nanašalnimi valji. Pri raznih napravah bo treba vgraditi majhen ventilator, ki bo odsesaval odrezano peno. Urediti moramo še prostor za pripravo lepila v skladišču za lepila. Kupiti bo treba še mešalec za lepila. Ko bodo končane še vodne in parne instalacije v prostoru za pripravo lepila, bo kaširnica v celoti opremljena. Razumljivo je, da bomo pri kaširanju naleteli še na težave. Kaširanje je proces, ki zahteva precej potrpežljivosti in rutine.

TK

VPRAŠALI STE...

ZAKAJ PODJETJE NE PRODA OSEBNEGA AVTOMOBILA »MERCEDES«?

Ne glede na ceno, po kateri je bil kupljen naš osebni avtomobil »Mercedes«, znaša današnja približna nabavna cena novega avtomobila 7.000.000.- S din. Medtem so se namreč spremenili predpisi o nabavi osebnih avtomobilov za gospodarske organizacije. V času, ko je bil naš osebni avtomobil kupljen, so se gibale cene novih okrog 14.000.000.- S din.

Sedanja knjižna vrednost tega avtomobila znaša 4,4 milijona S din, vendar je glede na spremembo v cenah novih avtomobilov njegova realna tržna vrednost vsaj za 1,5 milijona S din nižja. Iz tega izhaja, da bi morali pri prodaji, če bi dosegli ceno 2,9 milijona S din, pokrivati 1,5 milijona S din iz rezervnega sklada. V situaciji, ko smo sprejeli omejitve uporabe skladov, da bi iz teh pokrivali nepokrite osebne dohodke, pač ni primerna prodaja osebnega avtomobila.

Glede na to, da osebni avtomobil praktično ne vozi, ker se vožnje opravljajo z zasebnimi avtomobili, pa nas osebni avtomobil bremeni z določenimi stroški, ki nastanejo ne glede na to, če avtomobil vozi ali ne. Ti stroški se vkalkulirajo v ceno naših proizvodov in znašajo:

	S din
— za amortizacijo	1.144.000.-
— za obresti od po-	

slovnega sklada	153.400.-
— za zavarovanje	75.400.-
— za cestno takso	25.000.-
Skupaj:	1.397.800.-

Pri teh stroških je treba upoštevati, da znesek amortizacije v višini 1.144.000.- S din sicer bremeni stroške, vendar pa ostane podjetju za nove nabave osnovnih sredstev ali odplačila kreditov. Na ta način znašajo dejanski stroški avtomobila, če ta ne vozi, letno 253.800.- S din. Zadnja veljavna kalkulacija za prevožen kilometer z našim osebnim avtomobilom (medtem so se cene goriva še povečale) znaša 176,86 S din na kilometer v primeru, če letno prevozi 18.000 km. Če od tega zneska odštejemo amortizacijo, ki ostane podjetju, znašajo preostali stroški na kilometer 119,08 S din.

Za službene vožnje z zasebnimi avtomobili plačuje podjetje po 50 S din na kilometer v primeru, če 1000 cm³ in po 57 S din za vozila nad 1000 cm³. Pri tem pa je treba računati, da znašajo stroški »Mercedesa« letno še 253.800.- S din. Cene za prevoz z zasebnimi avtomobili so sicer še iz časa pred podražitvijo goriva in maziva ter zavarovanja in do danes še niso bile spremenjene.

Iz tega izhaja, da je kljub plačilu nekaterih stroškov za »Mercedes«, ki dejansko ne vozi, vožnja z zasebnimi avtomobili cenejša, ne glede na to pa v tej situaciji prodaja osebnega avtomobila vseeno ne bi bila smotrna. JS

Prišli ... odšli ...

V mesecu avgustu so se zaposlili pri nas:

Vera Člekovič, ekonomski tehnik — pripravnik; Milica Krečič, ekonomski tehnik — pripravnik. Nikolaj Ličen, ekonomski tehnik — pripravnik; Bojan Verč, tekstilni tehnik — pripravnik

... prenehali pa so delati: Bogomir Batagelj, tkalski podmojster; Ljubica Božič, obračunovalka osebnih dohodkov; Božidar Furlan, mikalec; Sonja Komac, predica; Franc Krašna, vlagalec osnov; Ema Lukančič, previjalka votka, Urška Mavrič, šivilja komadov; Mirko Miklavc, tkalski mojster; Ivan Pregelj, vratar; Jože Premrl, delavec pri tehtanju in odpremi zabojev; Marija Rustja III, tkalka; Amalija Samec, prebiralka cev; Fani Stopar, čistilka blaga; Ignac Škvarč,

kovač; Jožka Štokelj, vdevalka; Konrad Štramec, tkalski mojster; Zdravko Troha, strugar

Stanje zaposlenih na dan 31. avgusta: 559 žena in 231 moških — skupaj 790 delavcev.

Naši upokojeenci

V mesecu avgustu so se upokojili: URSKA MAVRIC, šivilja komadov v oplemenitilnici. V naši delovni skupnosti je bila polnih 18 let.

AMALIJA SAMEC, prebiralka cev. Med nami je bila 8 let.

Fotografiji obeh delavk bomo objavili v naslednji številki Tekstilca.

Naše podjetje sta zapustila in odšla v pokoj tudi:

KONRAD ŠTRAMEC in MIRKO MIKLAVC. Oba sta bila dolgoletna tkalska mojstra.

Vsem vestnim sodelavcem iskrena hvala!

Tudi takale past je lahko vir nesreče

Nesreče pri delu v prvem polletju 1967

Nesreče so neizprosne in prežijo na delavce ob strojih, doživljamo jih na poti na delo in z dela, izpostavljeni smo jim po določeni verjetnosti povsod. Naš namen je torej, da seznanimo člane naše delovne skupnosti le z najpomembnejšimi številskimi, primerjavami in činitelji, ki se pojavljajo pri ne-

srečah in povzročajo vidne in nevidne stroške v podjetju. Zaradi lažje primerjave navajamo podatke o skupnem številu nesreč za prvo polletje letošnjega in lanskega leta, ločeno za nesreče, ki so se zgodile neposredno pri delu in nesreče na poti na delo in z dela:

Prvo polletje	Štev. nesreč pri delu	Povprečno štev. zaposl.	Odstotek nesreč na štev. zaposl.	Štev. nesreč na poti na delo in z dela	Odstotek nesreč na štev. zaposl.
1966	21	846	2,5	7	0,8
1967	19	841	2,3	3	0,4

Prvo polletje	Skupno štev. izgubljenih delov. dni
1966	342
1967	229

Ugotavljamo lahko, da smo v letošnjem prvem polletju zmanjšali število nesreč pri delu za 0,2 procenta, na poti na delo in z dela pa za 0,4 procenta, v primerjavi s številom nesreč v lanskem prvem polletju. Na sto zaposlenih delavcev smo zabeležili le 2,2 primera nesreč. Tudi število izgubljenih delovnih dni smo znižali za celih 113 delovnih dni ali približno 1000 delovnih ur.

Če ste pozorno zasledovali vzroke, zaradi katerih se dogajajo nesreče pri delu, ko smo vam jih opisovali vsak mesec sproti v našem časopisu, ste gotovo zasledili pomembno število poškodb zaradi neprevidnosti in neupoštevanja varstvenih predpisov samih ponesrečencev. Žal kažejo ravno delavci sami, katerim je namenjena skrb za varno delo, vse preveč lahkomišlen odnos do teh predpisov. Ker je ta

miselnost najpogostejša ravno pri mlajših delavcih, je naravnost zakonito, da smo zabeležili precejšnje število nezgod prav pri delavcih, mladih po delovnem stažu (do 5 let) in po starosti. Podobne nesreče, ki izvirajo iz osebnostnega faktorja, je mogoče preprečevati, vendar le do določene stopnje, s poostrojitvijo varstvene kontrole po nadrejenih ter z izboljšanjem tistih delovnih okoliščin, ki vplivajo na stopnjo delavčeve utrujenosti.

Dejstvo je, da bi lahko še pomembno znižali število in težino nesreč v naši delovni skupnosti z osnovnim pravilom varnosti: več pozornosti pri delu, manj nezgod!

Naj bo naša skupna skrb preprečevanje predvsem tistih nesreč, ki jih pogojuje neupoštevanje in podcenjevanje navodil za varno delo, zakaj le-te bremenijo nas vse hkrati pa ne smemo zanemariti tudi posrednega moralnega udarca poškodovanca, posebno, če je ta postal začasn ali trajni delovni invalid. EK

VITJE PREJE

Koechlinov zakon vitja

Ako hočemo dobiti prejo iz vlaken, jih moramo viti. Nevita preja bi razpadla. Pri vitju se vlakna med seboj oprimejo — tvorijo vlaknati steber — in s trenjem med seboj zgradijo homogeno celoto — nit. S povečanjem števila zavojev postane preja trdnjša. Preja je lahko desno (Z) ali levo (S) vito. Trdnost preje ni določena samo z višino vitja in številom vlaken. Čim debelejša je preja in čim višje jo vijemo, tem bolj nesorazmerno se napenja in obremenjujejo zunanja vlakna, notranja pa ostanejo tem bolj nedotaknjena, čim bolj v sredini niti leže. Zato tudi k trdnosti preje ne prispevajo vsa vlakna enako. Po določenem vitju, ko se zunanja vlakna začno trgati (kritično vitje) ne dosežemo več povečanja trdnosti preje. Vitje skrajšuje dolžino preje in zmanjšuje njeno debelino. Čim višje je vitje, tem bolj se koncentrirajo na tankih, manj odpor- nih mestih preje (kjer je v prerezu niti manj vlaken) in tako prihaja neenakomernost preje še bolj do izraza. Močno vite preje so tudi trde, manj vite pa mehkeje in bolj prilagodljive. Zato naj velja pravilo, da prejo vijemo le toliko, kot je za njeno praktično uporabo nujno potrebno.

Poleg tega pa se z visokim vitjem tudi produktivnost predilnih strojev zmanjša. Zelo vite preje izdelujemo le za efektno prejo.

Tudi predpreji (pramenu, stenju) dajemo le toliko vitja, da je dovolj odporna pri prenašanju, navijanju in odvijanju.

Posamezna vlakna se pri vitju ovijejo okrog vlaknatega stebera v obliki vijavnice. Čim več je zavojev tem položnejše so vijavnice in tem manjši je njih dvižni kot α (slika 1). Ker narašča z vitjem tudi obremenitev vlaken, nam kot α lahko služi kot merilo obremenitve vlaken. (Čim večji je, tem manjša je njihova obremenitev na vitje).

Če dve preji z različnima debelinama d_1 in d_2 vijemo tako, da bo obremenitev vlaken pri obeh enaka (oba kota sta enaka $\alpha_1 = \alpha_2$), spoznamo, da mora imeti za polovico tanjša preja dvojno število zavojev, za tretjino tanjša pa trojno število itd. Torej enaki obremenitvi vlaken, povzročeni z vitjem, ustreza debelini preje d obratno sorazmerno številu zavojev Z

$$Z_1 : Z_2 = d_2 : d_1$$

Z_1 = število zavojev preje (1) z debelino d_1

Z_2 = število zavojev preje (2) z debelino d_2

Pri enaki obremenitvi vlaken (α), povzročeni z vitjem, je število zavojev (Z) preje sorazmerno kvadratnemu korenu števila preje (Koechlinov zakon vitja) $Z = \alpha \sqrt{N}$

$$Z = \alpha \sqrt{N}$$

Prispevki iz osebnih dohodkov

Čeprav ob izplačilu osebnega dohodka dobimo pismen obračun, si je iz njega težko ustvariti jasno sliko o prispevkih, ki jih plačujemo iz osebnih dohodkov; to še zlasti zato, ker se določeni prispevki plačujejo iz skupnih sredstev za osebne dohodke pred razdelitvijo na posameznike (zato ti prispevki niso vnešeni v pismeni obračun osebnega dohodka), drugi iz kosmatih sredstev posameznika, tretji pa iz čistih sredstev posameznega delavca.

Prispevki, ki se plačujejo iz osebnih dohodkov, so:

1. prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja:

— 9,9 % (od tega 4,9 % zvezni, 1,8 % republiški in 3,2 % občinski) od kosmatih osebnih dohodkov posameznika;

2. prispevek za izobraževanje:

— 3 % (od tega 1 % republiški in 2 % občinski) od kosmatih osebnih dohodkov posameznika;

3. prispevek za zaposlovanje:

— 0,2 % od kosmatih osebnih dohodkov posameznika;

4. prispevek za socialno zavarovanje:

— 19 % (od tega 12,2 % za invalidsko in pokojninsko zavarovanje, 5 % za zdravstveno zavarovanje in 1,8 % za otroški dodatek) od kosmatih osebnih dohodkov posameznika;

5. prispevek za stanovanjsko izgradnjo:

— 4 % od skupnih sredstev za osebne dohodke pred delitvijo na posamezne delavce;

6. prispevek za obnovo in graditev Skopja:

— 1 % od skupnih sredstev za osebne dohodke pred delitvijo na posamezne delavce.

Razen teh osnovnih prispevkov so z zakonom o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja predvideni tudi nekateri drugi dopolnilni

Konstanto α , ki označuje za določeno prejo ali prejo število zavojev na dolžinsko enoto, imenujemo pri številki $N = 1$ koeficient vitja. Če ga poznamo, lahko izračunamo potrebno vitje za vsako številko preje.

Koeficient vitja določa višino vitja in je za različne preje (votkovna, osnovna, triko) različen. Poleg tega pa je odvisen od številčenja in merske dolžinske enote. Pri angleškem številčenju bo koeficient vitja označeval število zavojev na angl. colo (= 25,4 mm), pri metričnem pa na m

$$Zm = \alpha m \sqrt{Nm}$$

$$Zm = 39,37 Ze$$

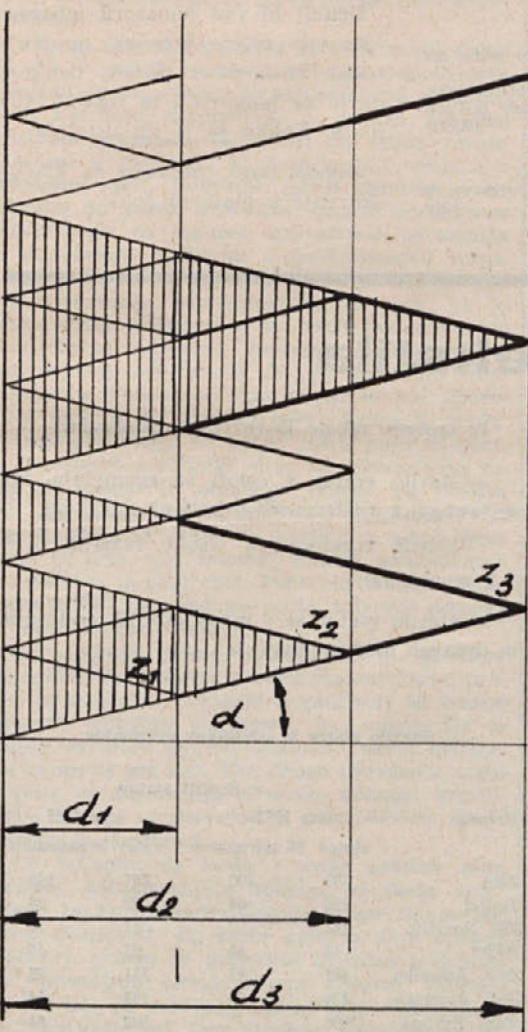
$$\alpha m = 30,257 ae$$

$$Ze = \alpha e \sqrt{Ne}$$

Enostavni Koechlinov zakon vitja je sicer nepopoln, ker konstanta α ne upošteva vpliva dolžine vlaken in potrebe povišanega vitja pri višjih številkah. Vendar je za določena območja veljaven in za prakso uporaben.

Zavoje dosežemo tako, da en konec preje ali predpreje vpmemo, drugega pa vodimo v krog. Vsak obtok pomeni nov zavo za prosto dolžino preje med obema točkama. Bistvo se ne spremeni, če enakomerno dovajamo in odvajamo prejo. Tako dobimo po vsej dolžini preje enako število zavojev (prstančni stroj).

MB

Nesreče pri delu

V mesecu avgustu se je zgodila ena nesreča na poti na delo in le dve nesreči pri delu: prva v prevajalnici tkalnice, druga pa v predilnici.

Delavka PJ je čistila mikalni stroj in ji je med delom potegnili prst med jermenico in ohišje stroja. Prst si je sicer lažje poškodovala, obstajala pa je nevarnost za težjo poškodbo, ker je opravljala delo s prosto roko namesto z ročnim omelom, kot to določajo varstveni predpisi za čiščenje teh strojev. Odsotnost z dela je trajala

v mesecu avgustu 4 delovne dneve.

Delavec SK je dvigal zaboj s prejo na voziček in si medtem poškodoval desno roko v zapestju. Vzrok nastale nesreče je v tem, da vozički, ki jih uporabljamo za prevoz zabojev preje, ne ustrezajo za nakladanje in prevoz težjih zabojev. Odsotnost z dela je trajala 7 delovnih dni.

Delavka BB si je med hojo na delo poškodovala desno nogo v gležnju. Odsotnost z dela je trajala 14 delovnih dni.

V mesecu avgustu je bilo zaradi nesreč pri delu izgubljenih skupno 25 delovnih dni.

Šahisti so se pomerili

V nedeljo dne 3. septembra 1967. je bilo v Preboldu tradicionalno moštveno brzopotezno šahovsko tekmovanje tekstilcev iz Slovenije in Hrvatske, katerega so se udeležili tudi šahisti naše tovarne. Po peturnih zagrizenih bojih z nasprotnikovimi figurami na 64 črnobelih poljih se je naša ekipa uvrstila v spodnji del lestvice. »Preboldčani« so nas kot vedno gostoljubno sprejeli, tako da smo kljub slabšemu športnemu rezultatu zapustili Prebold v prijetnem razpoloženju.

DE

Spoštovani kolektiv

Med kolektivom obstaja nekdo, ki ga zanima tuj denar. To lahko potrdim s tem: dne 23. V. v popoldanski izmeni mi je bilo ukradeno 50.- N dinarjev iz denarnice, ki je bila v žepu hlače v omari v garderobi. V denarnici je bilo 50 novih dinarjev, 4.800 starih dinarjev ter 10.000 lir.

Zelo verjetno je storilec vedel, da imam denar v omari, ali pa ima že staro prakso v pregledovanju omari in kraji. Teh par vrstic sem napisal zato, da boste vedeli, da nekdo želi včasih priti na lahko do denarja.

DF
predilnica

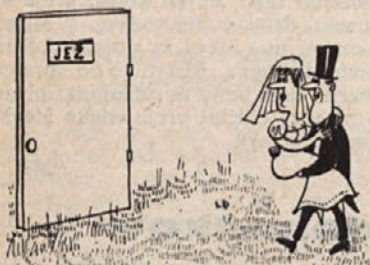
vsega po malem za vse

NEMOGOČA ŽENA

»Moja žena je nemogoča. vsako noč lazi od gostilne do gostilne tja do treh zjutraj.«
»Kako? Ali pije?«
»Ne, mene išče.«

PRAVILEN ODGOVOR

Hollywoodska zvezda je izpolnjevala prošnjo za potni list. Zataknilo se ji je ob rubriki »samska — poročena — ločena — vdova«. Malo je pomislila, nato je napisala — »vse«.

Tu sva: Za manjkajoče bova hitro prištedila, kajne, draga?

Sedi, Janez, nekaj ti moram povedati!

NI BIL ZRAVEN

Učiteljica vpraša Mihca: »Kdo ti je pa včeraj napravil nalogo?«
»Tega pa vam ne bi mogel povedati, ker sem šel zelo zgodaj spat!«

NAJVEČJA SKRB

Sinek je pričakoval očeta na vratih in mu hitel pripovedovati:
»Očka, vse je šlo danes narobe: služkinja nas je zapustila, televizija se je pokvarila, pes je raztrgal preprogo in mamica je razbila avto.«
»In kam je šla služkinja«, je zamišljeno vprašal oče.

Dobesedno

Kot veste, prispevke naših sodelavcev jezikovno popravljamo, pri čemer pa se trudimo, da ne spreminjamo sloga in smisla prispevka. Pri prispevkih za našo zabavno stran, ki jih je zaenkrat še največ, pa bi včasih že zgolj z jezikovnimi

popravki pokvarili bistvo sestavka. Zato smo se odločili, da damo prostor tudi takim prispevkom in jih — take, kot so se rodili — objavljamo v rubriki »Dobesedno...«

Škrobilčevo gorje

Hudo je v škrobilnici nam biti, vroče je tako — kot nikjer tako. Vse je križem, krazem, niti morajo biti vse narazen.

Ko niti zlepijo se, takrat nam je gorje, in ko maler se ti pojavi, se sigurno Vanger javi, ako njega ni, Ergaver fajn zato skrbi.

Zgodi se ti, da škrob ti uide (razlije), 1.000 din se ti zapiše — in ko je zopet kaj narobe, cela tkalnica te zove.

Tam v tkalnici malerni zvezek nam leži, ko ga odpreš, takoj ves poten si — piše riše ti tako, da ob procente sigurno bo.

Vendar vsega tega krivi nismo samo mi. Niti nam zmanjkujejo, zato nas obtožujejo, mi pa pravimo tako, da »šavrin« inženirko naj nam pošljejo (dajo).

Ona sama bo rešila in nas teh krivic razbremenila. Vse to še ni najhujše, ko vzorcev ne bi bilo.

ali kaj pomaga, ko brez njih dela ni, zato pa naš Dacar skrbi.

O likvidnosti nam je »Škvarč« govoru, nihče ni razumel, za kaj to gre, al 100 dni še ni minulo, ko v tem spoznali smo se vsi.

S tem končam, ker za 101 točko več ne dam.

LR

OLJASANJE

Učitelj bi rad ponazoril odštevanje, zato reče: »Franček, na obeh rokah imaš deset prstov; denimo, da bi se ponesrečil in izgubil štiri prste. Koliko bi ti jih ostalo?«

»Hvala bogu, premalo za klavirske vaje v glasbeni šoli.«

Proizvodnja in poraba tekstila

PRIMERJALNI PODATKI O KAPACITETAH TEKSTILNE INDUSTRIJE TER PORABI TEKSTILNIH SUROVIN

PRIMERJALNI PODATKI

(iz statistične revije Cotton — World Statistics April 1967)

Glede na stalno zaskrbljenost, kdaj in kam bomo prodajali tkanine, kakšne surovine bomo uporabljali v prihodnje, kakšen delež proizvodnje tekstila predstavljamo v evropski in svetovni proizvodnji, bom skušal na to kratko odgovoriti z najnovejšimi podatki. Iz njih je predvsem razvidno:

— da močno zaostajamo v porabi sintetičnih vlaken,

— da je letna poraba tekstilnih vlaken v kilogramih na prebivalca občutno nižja kot pri naših sosedih,

— da postopoma raste opremljenost tekstilne industrije, pri čemer je potrebno upoštevati čedalje večjo konkurenco nerazvitih držav, posebno na področju enostavnejših tkanin.

rašča poraba sintetičnih vlaken, pri čemer SFRJ močno zaostaja tudi za svetovnim povprečjem, poraba bombaža pa celo narašča.

Poraba vseh vlaken letno v kilogramih na prebivalca

Država	leta 1954	leta 1964
ZDA	16,8	17,4
Italija	5,4	8,0
ZR Nemčija	10,0	12,9
SFRJ	2,6	5,9
Zah. Evropa	7,8	10,1
Vzh. Evropa	6,6	9,5
Afrika	1,8	1,7
SVET	4,5	5,2

Iz zgornje tabele je razvidno, da je poraba tekstilnih surovin v SFRJ v zadnjih 10 letih občutno narasla, vendar komaj presegamo svetovno povprečje, močno pa zaostajamo za povprečjem Zahodne in Vzhodne Evrope.

Število vreten za predelavo bombaža

v tisočih vreten		
Država	leta 1939	leta 1965
ZDA	25.911	19.363
Italija	5.324	4.424
ZR Nemčija	12.225	5.091
SFRJ	196	850
Severna Amerika	28.049	22.266
Južna Amerika	3.441	6.394
Zah. Evropa	72.870	28.897
Vzh. Evropa	5.762	7.735
Azija	26.886	49.673
Afrika	290	2.802
SVET	147.648	130.474

Iz zgornje tabele je razvidno predvsem:

— število vreten v celoti se zmanjšuje, ker so vretena z modernizacijo bolj produktivna;

— število vreten se v visoko razvitih državah zmanjšuje;

— število vreten se v manj razvitih področjih in državah močno povečuje;

Število statev in odstotkov avtomatov

v tisočih statev				
Država	leta 1952	leta 1965	statev % avtomatov	statev % avtomatov
ZDA	399	100	285	100
Italija	138	63	82	88
ZR Nemčija	141	81	79	79
SFRJ	14	44	23	65
Sev. Amerika	461	93	351	95
Juž. Amerika	139	34	153	54
Zah. Evropa	1036	592	61	61
Vzh. Evropa	193	155	41	41
Azija	605	17	1132	36
Afrika	21	30	58	73
SVET	2730	2703	54	54

Število statev v razvitih državah postopno pada zaradi avtomatizacije in opuščanja proizvodnje enostavnejših, manj kvalitetnih tkanin. Močno pa narašča število statev v manj razvitih državah. V vseh državah pa se povečuje delež avtomatskih statev.

Iz zgornjega je razvidno, da je odstotek avtomatskih statev v SFRJ večji, kot je svetovno povprečje ter celo večji, kot je povprečje Zahodne Evrope.

Procentni odnos o porabi surovin

%				
Država	leta 1953	leta 1965	leta 1953	leta 1965
ZDA	68,8	53,1	4,5	24,1
Italija	59,7	41,6	1,2	14,2
ZR Nemčija	52,2	39,0	0,7	20,4
SFRJ	62,8	68,0 (1962)	—	2,4 (1962)
SVET	69,9	61,6	2,1	11,4

Iz gibanja porabe je razvidno, da poraba bombaža postopno pada, medtem ko močno na-